

Kazanım No: SB.7.3.1. Örnek incelemeler yoluyla geçmişten günümüze, yerleşmeyi etkileyen faktörler hakkında çıkarımlarda bulunur.

Aşağıdaki ifadeleri dikkatle okuyunuz. İfadenin doğru olduğunu düşünüyorsanız, ifadenin yanındaki kutucuğa (D) harfini yazınız. İfadenin yanlış olduğunu düşünüyorsanız, (Y) harfini yazınız.

SÖZLÜK

Yerleşme, insanların barınma, çalışma ve yaşam ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla bir yerde sürekli veya geçici olarak yaşamasıdır.

- İlk yerleşmeler genellikle iklimin sert olduğu alanlarda kurulmuştur.
- Yerleşmelerin ortaya çıkmasında insanların temel ihtiyaçları etkili olmuştur.
- Teknolojik gelişmeler yerleşme tercihlerini etkilemiştir.
- Yerleşmelerin kuruluşunda etkili olan faktörler, tarih boyunca değişmeden aynı kalmıştır.
- Ulaşım imkânlarının gelişmesi, yerleşmelerin büyümesini hızlandırabilir.
- Eğitim ve sağlık hizmetleri yerleşmeyi etkileyen beşerî faktörlerdendir.

Aşağıda verilen soruyu metne göre cevaplayınız.

Bir bölgede yer altı kaynaklarının işletilmeye başlanmasıyla nüfus hareketliliği artmış; yeni konutlar yapılmış, ulaşım, eğitim ve sağlık hizmetleri gelişmiştir. Bölge zamanla daha düzenli ve kalabalık bir yerleşme hâline gelmiştir.

Buna göre, yer altı kaynaklarının yerleşmeler üzerindeki etkileriyle ilgili hangi çıkarımlara ulaşılabilir?

Aşağıda verilen cümlelerdeki boşlukları uygun şekilde tamamlayınız.

- Yer şekillerinin engebeli olması, nüfusun _____ dağılmasına neden olur.
- Su kaynaklarına yakınlık, yerleşmeyi etkileyen _____ faktörlerindedir.
- Tarım alanında faaliyet gösteren toplumlar yerleşim yerlerini _____ çevresine kurmuştur.
- Çatalhöyük'te kerpiçten ev inşa edilmesi insanların _____ bir yerleşik hayat sürdürdüğünün göstergesidir.
- Yükselti ve eğimin az olduğu alanların tercih edilmesi, _____ faaliyetlerinin daha kolay yapılmasını sağlamıştır.

tarım

doğal

sürekli

seyrek

akarsuların

beşeri

Aşağıda verilen ifadeleri eşleştiriniz.

A Yerleşmelerin ortaya çıkmasında etkili olan doğal etmenlerdir.	☐	Tarımın başlaması
B Yerleşik hayata geçilmesinde en önemli dönüm noktalarından biridir.	☐	Çatalhöyük
C Tatlı su kaynaklarına sahip, tarım ve ticaretin geliştiği büyük bir yerleşim yeridir.	☐	Yeni yapılan demir yolu hatları
C Ulaşımın kolaylaşmasıyla yeni yerleşmelerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.	☐	Turizm
D Yerleşmeyi etkileyen beşerî faktörler arasında yer alır	☐	İklim, yüzey şekilleri, toprak yapısı ve su kaynakları

"İnsanlar, toprağı üretimde kullanmaya başlamalarıyla birlikte sürekli olarak aynı yerde bulunma ihtiyacı hissetmişlerdi. Tarım yapılabilmesi için toprağın verimli olması, suya ulaşımın kolay sağlanması ve iklim koşullarının elverişli olması önem kazanmıştır. Bu nedenle ilk yerleşmeler genellikle akarsu çevrelerinde kurulmuştur.

Paragrafta verilen bilgiler dikkate alındığında aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Ekonomik faaliyetler yerleşme üzerinde etkili olmuştur.
B) Yerleşme tercihlerinde doğal faktörler dikkate alınmıştır.
C) İnsanları dış tehditlere karşı kendilerini güvende hissedebilecekleri alanları tercih etmişlerdir.
D) Yerleşim alanlarının seçiminde, üretim sürecinin kesintisiz sürdürülebileceği çevresel koşullar etkili olmuştur.

Bazı yerleşmeler, zamanla ortaya çıkan ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişme göstermiştir. Üretim tesislerinin kurulduğu alanlar iş gücüne ihtiyaç duymuş, bu durum nüfus artışına ve yerleşmelerin büyümesine yol açmıştır. Ulaşım imkânlarının geliştiği bölgelerde mal alışverişi hız kazanırken, doğal ve kültürel özellikleriyle öne çıkan yerleşmelerde ise turizm sektörüne dayalı faaliyetler ön plana çıkmıştır.

Verilen metinden hareketle aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaşamaz?

- A) Sanayi faaliyetleri nüfus artışında etkili olmuştur.
B) Turizm faaliyetleri yalnızca geçici nüfus artışına neden olmuştur.
C) Ticaretin geliştiği yerlerde ulaşım olanakları önem kazanmıştır.
D) Farklı ekonomik faaliyetler, yerleşmelerin gelişim sürecinde belirleyici rol oynamıştır.

"Bir şehir kurmak üzeresiniz ve insanları buraya çekmek istiyorsunuz. Yerleşimin avantajlarını (iklim, su, sanayi vb.) anlatan etkileyici bir reklam sloganı yazar mısınız?"